

Ipari termelés

Kimagasló évet zárt az ipar 2000-ben. Bruttó kibocsátásának volumene 18,3%-kal emelkedett, ami jócskán meghaladja az előző évi, szintén magas 10,5%-os növekedést. Ez elsősorban az *exportértékesítés* rendkívül gyors, 27,4%-os növekedésének köszönhető (1999-ben 22,9% volt ez az érték). A *belföldi* eladások volumene csak 9%-kal haladta meg az előző évit, ám már ez is sokkal kedvezőbb az 1999-ben mért szerény 1,7%-nál.

A termelés növekedése az év *első felében* érte el a csúcspontját, a második félévben már jóval lassabb növekedési ütemeket mértek: az év utolsó hónapjára a növekedés üteme 10%-ra, az exporté 18,3%-ra szelődött.

A legdinamikusabban változatlanul a *számítógépek és irodai berendezések* gyártása bővült: ebben az ágazatban az export 2000-ben az előző évi másfélszeresére nőtt.

Nagymértékű (15%-os), bár az előző évihez képest kissé csökkenő volt a növekedés a *járműgyártásban*. Mindkét ágazat bővülése egyértelműen exportvezérelt volt.

Az *élelmiszeripar* kibocsátása és exportja mindössze 6%-kal nőtt, igaz ez is meghaladja az 1999-ben mért 2,6%-ot.

Noha az ipar *hozzáadott értéke* nem nőtt a *bruttó* kibocsátással azonos mértékben, várhatóan az ágazat, amely a GDP kb. 25%-át képviseli, jelentős mértékben járult hozzá a GDP növekedéséhez.

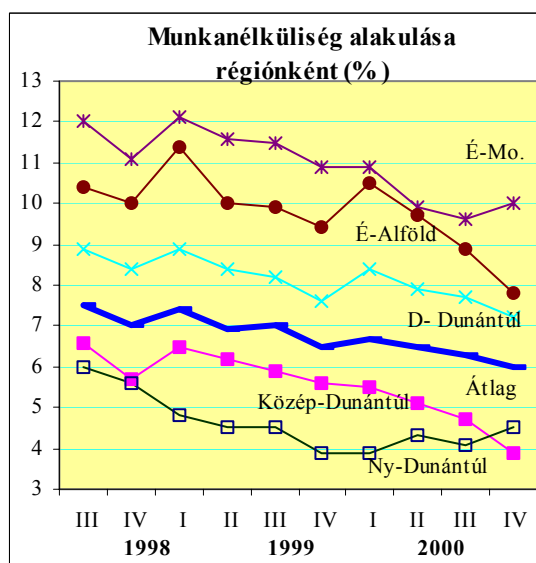
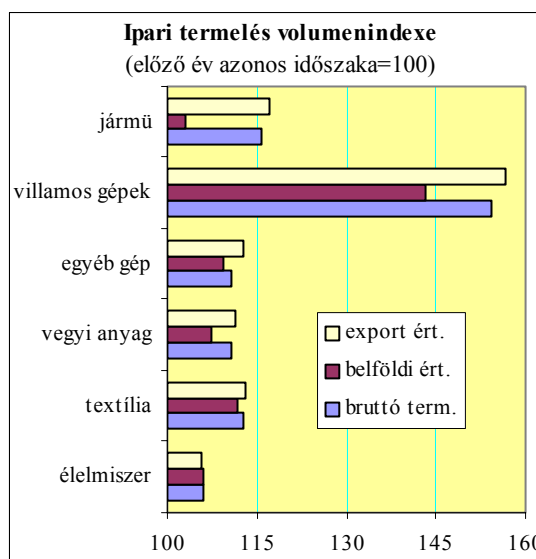
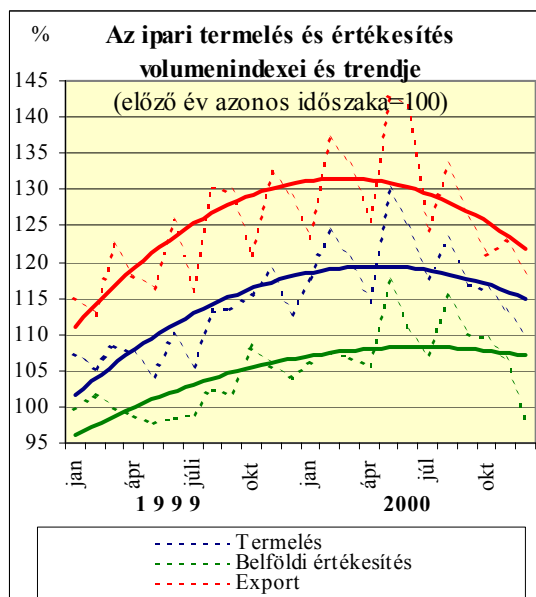
Ebben az évben a tavalyi gyors növekedés valószínűleg nem ismétlődhet meg, erre utal az ütem év végi lassulása is. A 10% feletti bővülés azonban 2001-ben is várható. Sok múlik azon, hogy a belföldi értékesítés üteme tud-e tovább gyorsulni. Az utolsó hónap e téren ugyanis igen kedvezőtlen eredményeket hozott.

A munkanélküliség alakulása régióként

A regisztrált munkanélküliek aránya az utolsó negyedévben tapasztalt erőteljes csökkenés eredményeként *decemberre 5,7%-ra esett vissza*. A gazdasági növekedés zömét ugyanakkor továbbra sem a foglalkoztatottság bővülése, hanem a termelési növekedése biztosította. A foglalkoztatottak száma 3,9 millió, a munkanélkülieké 250 ezer volt 2000. decemberében.

A *nyugat-dunántúli* régióban, ahol már-már munkaerőhiány mutatkozik, valamelyest nőtt a munkanélküliek aránya (az előző év végi 3,9%-ról 4,5%-ra). Az *Észak-Alföldön* ezzel szemben a foglalkoztatottak aránya továbbra is látványosan nő (a 2000. eleji 10,9%-ról 8% alá nyomva az állástalanok arányát).

A gazdasági növekedésből kevésbé részesülő *Észak-Magyarországon* viszont a 2000. nyarán mért 9,6%-ról megint 10%-ra kúszott fel az állást hiába keresők aránya.

Árszínvonal alakulása

2001. januárban a fogyasztói kosár 1,5%-kal drágult az előző hónaphoz és 10,1%-kal 2000. januárjához képe st. Ez meghaladja a piaci előrejelzéseket és több az 1999. januári 9,8%-nál, s egyúttal egyáltalán nem illeszkedik a kormány által erre az évre várt infláció-csökkenés irányzatába.

Noha a **havi** áremelkedés mértéke azonos az előző év januárival, összetétele lényegesen kedvezőtlenebb: csökkent ugyanis a kormányzati és nőtt a piaci indíttatású áremelkedés aránya. Ez azt jelzi, hogy *piaci* oldalról jelentkezik erős nyomás az árak emelésére, ami tartósabb áremelkedést jelez előre, mint a központilag szabályozott árak növekedése.

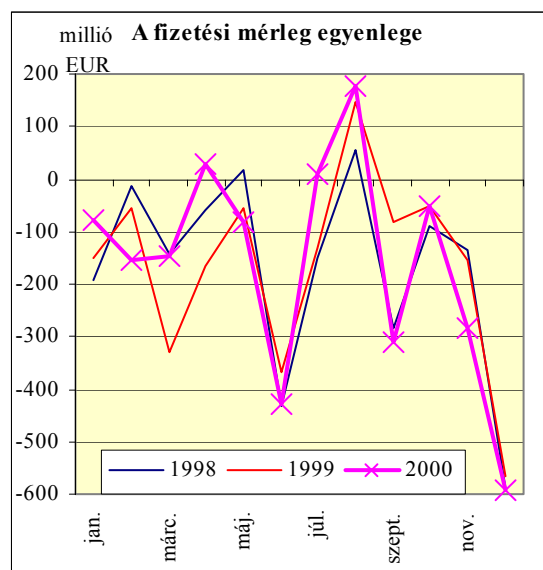
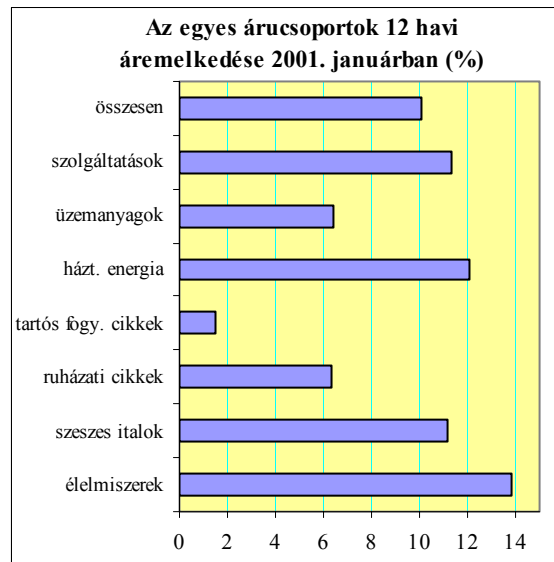
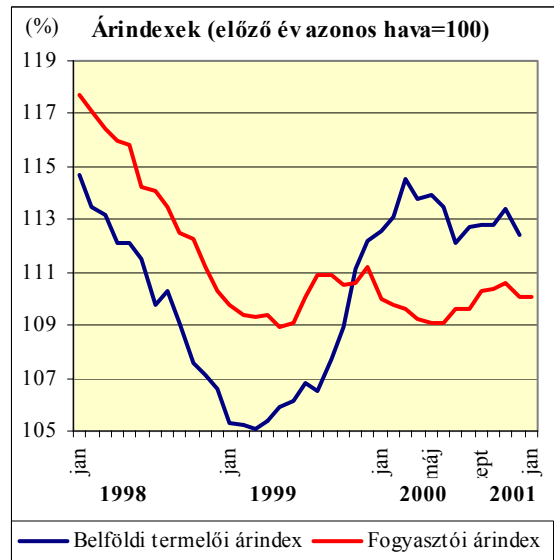
Januárban továbbra is az *élelmiszerek* drágultak legnagyobb mértékben (decemberhez képest 3,2%-kal), ahogyan az már a múlt év második felében is tapasztalható volt. 12 hónap alatt az élelmiszerek ára 13,8%-kal emelkedett. Szinte valamennyi élelmiszerféleség jelentősen drágult januárban, elsősorban a tejtermékek (10% felett). Az élelmiszerárak jelentős emelkedése okozta a *vendéglátás* szintén magas, 2,5% -os januári havi árszínvonalát. A szeszes italok, dohányárak 2,4%-kal, a szolgáltatások 2,5%-kal drágultak 1 hónap alatt.

A *háztartási energia* ára januárban csak 0,4%-kal emelkedett, az éves árszínvonal azonban így is 12,1%-ra nőtt. A ruházati cikkek és az üzemanyagok ára csökkent januárban (1,8, illetve 0,8%-kal). Az utóbbinál azonban februárban ismét emelkedő árszínvonal várható, s feltehető, hogy az élelmiszerek ára is tovább emelkedik, ha nem is a januári mértékben.

Fizetési mérleg

A folyó fizetési mérleg egyenlege 2000-ben 1914 millió euró hiánnyal zárt, ami az 1999. évi hiányhoz képest jelentéktelen, mindössze 54 millió euró javulást mutat. Ez kicsit rosszabb, mint ami az év közepi adatok alapján várható volt. A kereskedelmi mérleg megnövekedett deficitjét (524 millió euróval több az 1999-es adatnál) szerencsére több mint ellensúlyozták az idegenforgalmi többletbevételek. Az *idegenforgalmi aktívum* 2000-ben 2,53 milliárd eurót ért el, ami 453 millióval meghaladja az előző évi többletet.

A tőkebefektetésekhez kapcsolódó 1693 millió euró nettó jövedelemkiáramlásán belül a profitjellegű nettó kifizetés –profitrepatriálás- nem változott szignifikánsan (31 millióval nőtt a tavalyi 856 millióhoz képest), az adósságterhek (807 millió euró) viszont 104 millió euróval meghaladták az 1999. évi. A viszonytalan folyó átutalások (transzferek) egyenlege 118 millió euróval javult 2000-ben.

Kiskereskedelem

2000. január-decemberben a kiskereskedelmi forgalom 4821 milliárd forintot tett ki, ami összehasonlításon mindössze 2%-kal több mint 1999-ben. Ez nagyjából összhangban van a reálberek kb. 2%-os emelkedésével 2000-ben, de valamivel elmarad a szociális transfereket és egyéb jövedelmeket tartalmazó reáljövedelmek emelkedésétől.

A *bútorok, műszaki cikkek* kiskereskedelmi forgalma az év egészében jelentősen növekedett és 21,1%-kal haladta meg az 1999-es volument. A gépjármű és járműalkatrész eladások volumene 2000-ben 10,2%-kal nőtt.

Az *élelmiszer* értékesítés volumene viszont közel 4%-kal elmaradt az 1999. évitől. A ruházati cikkek kiskereskedelmi forgalma is csökkent (10%-kal). Gyógyszerekből is kevesebb fogyott – részben a jelentős áremelkedés következtében.

A legrosszabb évet a *használtcikk* kereskedésben érdekelt kiskereskedők tudhatják maguk mögött. Az értékesített termékek volumene 2000-ben 24%-kal múlta alul az 1999. évben eladottakét.

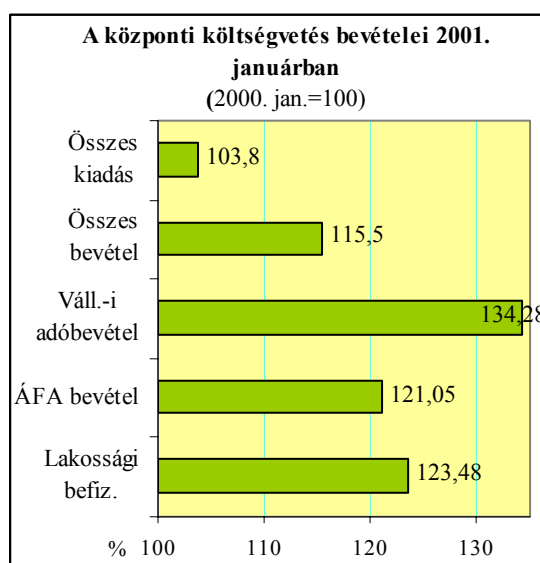
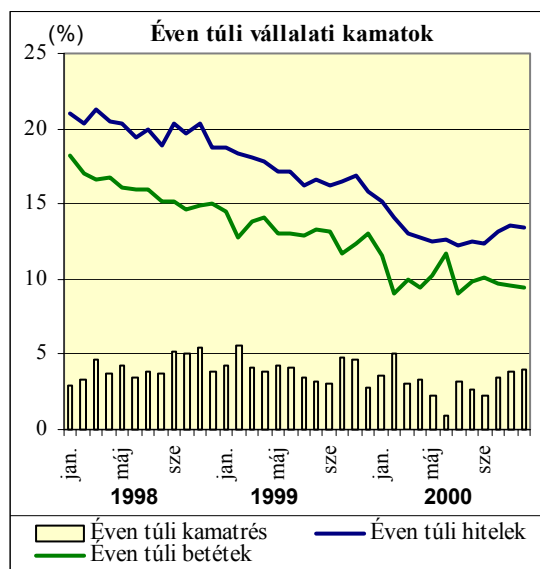
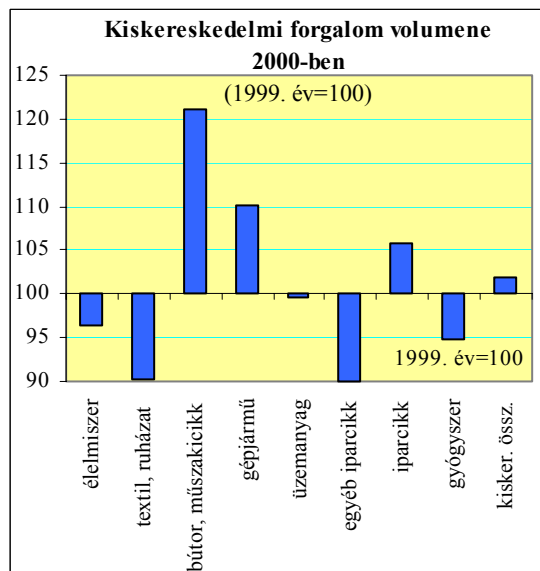
Éven túli vállalati kamatok

Az éven túli vállalati *hitel*ek kamatlába a 2000. év közepén tapasztalt 12,2-12,8%-hoz képest decemberre 13,4%-ra nőtt, ami összhangban volt a fogyasztói árindex emelkedésével. Ezzel szöges ellentétben az éven túli *betétek* kamatai a 2000. szeptemberi 10%-os értékről decemberig 9,4%-ra csökkentek. Az ellentétes irányú mozgás eredménye a kamatrés folyamatos szélesedése, mely így 2000. decemberben a 4 százalékpontot is elérte. Az éven *belüli* betétek kamatai jobban követték a hitelkamatok változását és a 2000. szeptemberi legalacsonyabb értékről (8,4%) decemberre fokozatosan 9,5%-ra emelkedtek.

A központi költségvetés egyenlege

A központi költségvetés januárban 10 milliárd forint többlettel zárt, ami merőben szokatlan fejlemény januárban, hiszen ilyenkor a kormányzati év elejei kifizetések következtében általában viszonylag nagy deficit jellemző. Az aktívum részben annak a következménye, hogy számos ÁFA-visszaütalást a kormányzat már tavaly, idő előtt kifizetett, hogy a „túl jó” tavalyi egyenleget csökkentse.

A januári aktívum azonban elsősorban annak a jele, hogy az idejű költségvetés a *bevételeket alultervezte* a ténylegesen várhatóknak. (Lásd a 2000. októberi KHT rövid elemzését). Ezt mutatja, hogy a januári bevételek az egész évre tervezettnek majdnem a 10%-át érték el, miközben a kiadások időarányosan teljesültek (az éves kiadások 8,5%-a). A fogyasztási adók mellett kimagasló ütemben nőttek a vállalati és a lakossági befizetések is.

Már rendelkezésre áll a tavalyi év számos gazdasági mutatója. Ezek alapján véve arra utalnak, hogy a magyar gazdaság 2000-ben *jó évet zárt*: kimagasló ütemben nőtt az ipari termelés és még gyorsabban az ipari export, a fizetési mérleg a megelőző évhez hasonlóan 2 milliárd euró alatti hiánnyal zárt. Jelentősen nőtt az idegenforgalmi aktívum.

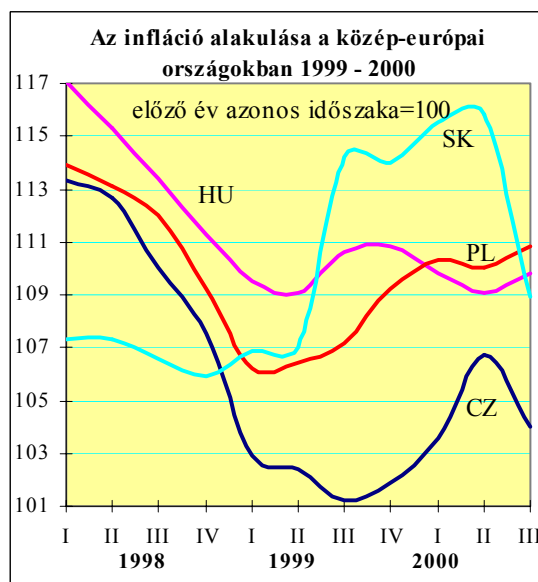
Mindazonáltal figyelmeztető jel, hogy a növekedés üteme az év folyamán fokozatosan csökkent. Míg az év első negyedében 6,6%-kal nőtt a GDP, addig a harmadik negyedben már csak 4,6%-kal. Intézetünk előrejelzése szerint az éves növekedés még kedvező esetben is 5,5% körül lehet, de nem lehet kizárni az 5% körüli növekedési ütemet sem. A legfőbb kérdés az, hogy az állami infrastrukturális építkezések – az egész évi gyengélkedés után – az utolsó negyedben elegendő lökést adtak-e a *beruházások* gyorsabb növekedésének. A magánszektorban ugyanis – konjunktúratesztünk eredményei és más jelek alapján – nem történt áttörés a beruházásokban az előző negyedben.

Kedvezőtlen fejlemény az *árindex* tavaly második félévi emelkedése is, ami ez év januárjában is folytatódott. Az 1,5%-os januári *havi* árindex azonos a megelőző év januárival, ezen belül azonban magasabb a piaci indíttatású áremelkedés aránya. Ami pedig az *éves* árindexet illeti, a januári 10,1%-os 12 havi áremelkedés meghaladja az 1 évvel korábban mértet. Mindez az infláció „beragadásának” veszélyét jelezheti. Mindenesetre az élelmiszerárak emelésére nehezedő költségnyomás a következő hónapokra is viszonylag magas áremelkedést valószínűsít. A *költségvetés* nem csak tavaly ért el különösen jó egyenleget, hanem idén januárban is. Az év első hónapjában a központi költségvetés *10 milliárd forintos többlettel* zárt, ami a bevételek idei alultervezésének a következménye.

Az infláció alakulása Közép-Európában

A közép-kelet-európai országokban a kedvezőtlen világgazdasági körülmények az áremelkedés ütemében és időbeli lefolyásában nem azonos hatással jártak. *Magyarországon* és *Lengyelországon* az infláció üteme enyhén hullámzóan alakult, s a 2000. közepi mélypont után az év vége felé ismét enyhe emelkedésnek indult. *Csehországban* és *Szlovákiában* sokkal drasztikusabb változások következtek be: Csehországban 1999. közepétől az infláció jelentősen gyorsult, amelynek csúcspontját 2000. második negyede jelentette (6,7% 1999. azonos időszakához képest). Szlovákiában 2000 II. negyedében 16,9%-os árindexet mértek.

Az *ipari termelés* növekedése 2000-ben Magyarországon volt a legmagasabb (18,3%). Ezt követi Lengyelország és Szlovákia 8,7 ill. 8%-kal. Csehországban mindössze 5,7%-kal nőtt az ipar bruttó termelése.

Az előfizetők jogosultak az MKIK-GVI magyar és nemzetközi adatokat tartalmazó gazdasági adatbázisának használatára. A kívánt adatok lekérhetőek mailen, faxon, telefonon vagy levélben.

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemzési Közhasznú Társaság 1051 Budapest, Vörösmarty tér 1.

Tel: (1) 327-43-92. Fax: (1) 327-43-42, E-mail: gvi@mail.tvnet.hu Internet: www.gvi.hu